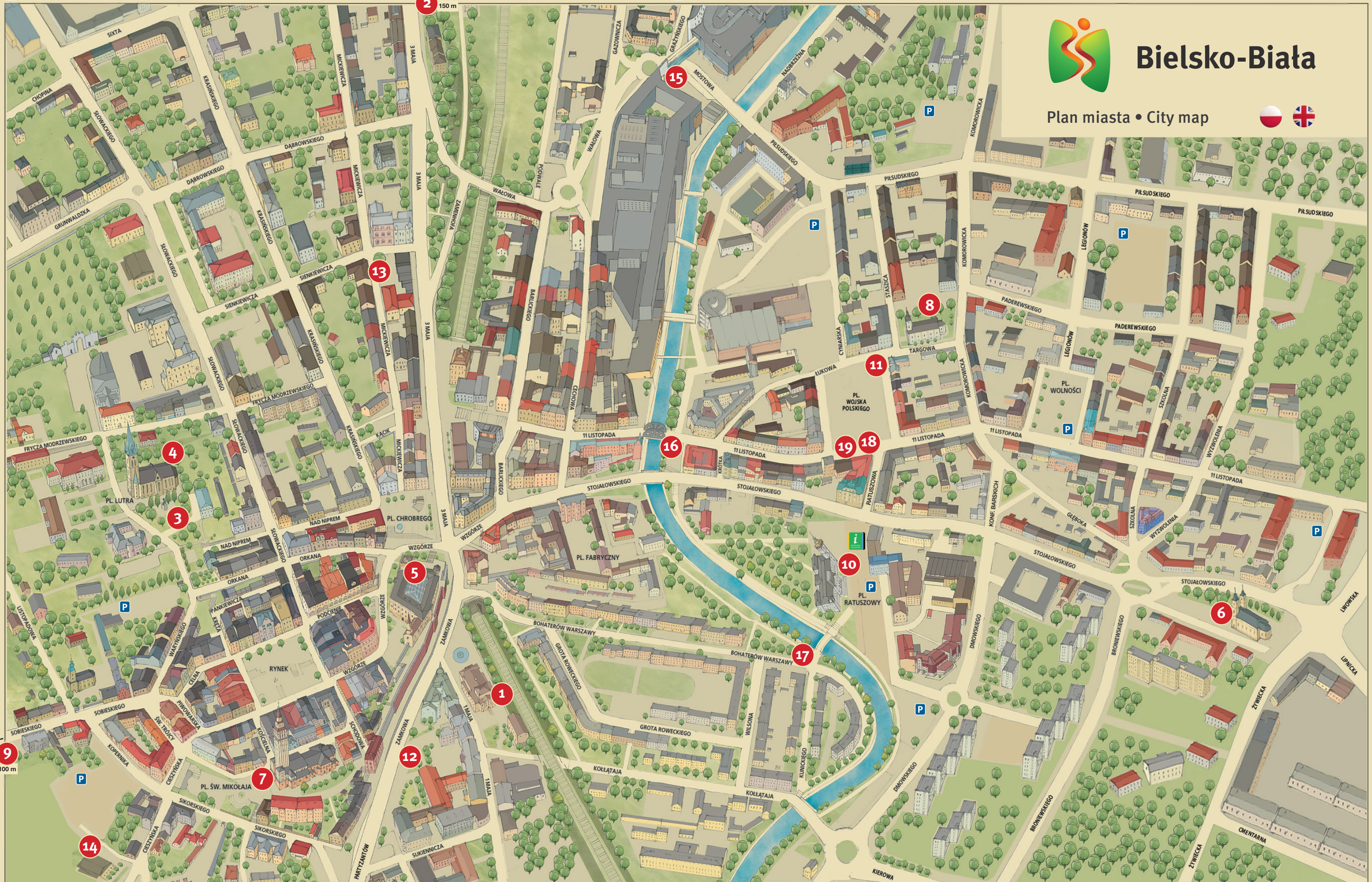

Bielsko-Biala

Plan miasta • City map

9
100 m

Cavatina Hall
200 m

Stadion Miejski
500 m

Stadion Miejski
200 m

Bielsko-Biała urokliwie rozłożone u stóp łańcucha górskiego Beskidów jest jednym z najciekawszych grodów na południu Polski. Jako miasto o tej nazwie istnieje dopiero od 1.01.1951 r. kiedy oficjalnie połączono dwie odrębne dotąd miejscowości Bielsko i Białą, położone na przeciwnych brzegach rzeki Białej, stanowiącej granicę między Śląskiem a Małopolską.

Śląskie Bielsko, założone w XIII w. już w wieku XIV znalazło się w granicach królestwa czeskiego, by następnie wraz z nim zostać włączonym do monarchii Habsburgów w 1526 r. Małopolska Biała, która jako osada istniała od XVI w., położona była na zachodniej granicy Rzeczypospolitej. Po I rozbiorze Polski w 1772 r. również i ona znalazła się w Austrii, w nowo utworzonej prowincji – Galicji. Dopiero w 1918 r., obie miejscowości powróciły do państwa polskiego.

Cechą charakterystyczną ludności Bielska i Białej aż do II wojny światowej była jej wielonarodowość i wielowyznaniowość. Żyli obok siebie Niemcy, Polacy, Żydzi, Czesi, katolicy, ewangelicy i wyznawcy judaizmu. Wszystkie te nacje wniosły trwałe elementy swojej kultury, tworząc specyficzny tygiel narodowościowy, któremu kres położyła II wojna światowa.

Obecnie do Bielska-Białej przyciąga gości nie tylko piękno architektury miasta, ale także wspaniałe krajobrazy otaczających go gór. Wiele turystycznych szlaków górskich rozpoczyna się w mieście. Można nimi wędrować aż do położonych o kilkadziesiąt kilometrów Słowacji i Czech.

Niewątpliwie dużą atrakcją Bielska-Białej jest nowoczesna kolejka linowa na Szyndzielnię – jeden z beskidzkich szczytów leżących w granicach miasta.

Bielsko-Biała to miasto ciekawej historii i licznych zabytków. Wiele z nich nawiązuje urokiem i stylem do architektury wiedeńskiej. Dlatego też miasto to leżące na kresach monarchii Habsburgów nazwane zostało „Małym Wiedniem”. Spośród wszystkich miejscowości w Polsce Bielsko-Biała może się poszczycić największą liczbą pamiątek związanych z rozwijającym się tu od czasu reformacji luteranizmem.

Bielsko-Biała, picturesquely situated at the foot of the Beskid Mountains, is one of the most interesting castle towns in the south of Poland. The city has only been known by this composite name since 1st January 1951, when the two individual towns of Bielsko and Biała – situated on opposite banks of the Biała River, the border between the provinces of Silesia and Lesser Poland – were officially merged.

Silesian Bielsko, founded in the 13th century, had by the 14th century already been integrated into Bohemia, and both were then incorporated into the lands of the Habsburg Monarchy in 1526. Lesser Poland Biała, settled since the 16th century, was sited on Poland’s western border. This town too was ceded to Austria after the 1st Partition of Poland in 1772 and integrated into the newly created province of Galicia. It was not until 1918 that both towns were to be returned to the Polish state.

Their multi-ethnicity and multi-denominationalism were a distinctive feature of the Bielsko and Biała populations up to the beginning of the Second World War. Germans, Poles, Jews, Czechs and Catholics, Lutherans and Jews lived alongside each other. All these people made long-lasting cultural contributions to the city, creating a unique ethnic melting pot, suppressed only by the Second World War.

Today, tourists are not drawn exclusively to Bielsko-Biała by its beautiful urban architecture but also by the stunning landscapes of the surrounding mountain ranges. Many of the numerous mountain trails start in the city. These can be followed for several kilometres right up to destinations in Slovakia and the Czech Republic. The modern cable car to Mount Szyndzielnia, one of the Beskid summits situated within city borders, is one of Bielsko-Biała’s undoubted attractions.

Bielsko-Biała is also known for its interesting history and numerous historical monuments. The charm and style of many of these are reminiscent to viennese architecture. This is why the city situated in the borderlands of the Habsburg monarchy has been dubbed ‘Little Vienna’. Bielsko-Biała, of all the cities in Poland, can be proud of the highest number of historical reminders of the growth of Lutheranism since the times of the Reformation.

1 Teatr Polski

Wzniesiony w latach 1889–1890 na terenie dawnych ogrodów zamkowych, według projektu wiedeńskiego architekta Emila Rittera von Förstera. Koszty budowy pokryły składki miejscowej społeczności. Budowlę zmodernizowano w 1905 r. Powiększono wówczas gmach o boczne dobudówki i przebudowano widownię. Niedawno wnętrza wspaniale odrestaurowano z przywróceniem wystroju z 1905 r.

The Polish Theatre

The Polish Theatre was built between 1889 and 1890 on the site of the former castle gardens following the design of Viennese architect Emil Ritter von Förster. Construction costs were met from donations made by the local community. The building was modernised in 1905 by adding side extensions and the auditorium was also reconstructed. The interiors have been beautifully renovated recently, to the original from 1905.

2 Dworzec kolejowy

Zbudowany w 1889 r., wspaniale odrestaurowany w ostatnich latach. Na frontonie budowli napis na marmurowych tablicach przypomina, że stacja należała do „c.k. uprzywilejowanej Kolei Północnej Cesarza Ferdynanda”, jednej z najstarszych linii kolejowych w tej części Europy. W westybulu piękne freski, zdobiące pierwotnie pomieszczenie, odkryte i zakonserwowane podczas prac remontowych.

The Railway Station

The Railway Station was built in 1889 and has been splendidly renovated in recent years. The text on the marble plaques on the building’s frontage reminds us that the railway station belonged to the “Imperial-Royal Northern Railway of Emperor Ferdinand”, one of the oldest railway lines in this part of Europe. Beautiful frescos in the main hall, painted originally to embellish the interior, were rediscovered during renovation works and have been restored.

3 Pomnik Marcina Lutra

Dzieło wiedeńskiego rzeźbiarza Franciszka Vogla z 1900 r., swego czasu drugi pomnik reformatora w habsburskiej Austrii, obecnie jedyny w Polsce.

Monument to Martin Luther

The statue of Martin Luther erected in 1900 was the work of Viennese sculptor Franz Vogel and was once one of only two monuments to the reformer in Habsburg Austria. It is currently the only one in Poland.

4 Kościół ewangelicko-augsburski Zbawiciela

Kościół wzniesiono w latach 1782–1789, w latach 1849–1852 dobudowano wieżę. W 1881 r. kościół przebudowano w stylu neogotyckim według planów Henryka von Ferstela, twórcy kościoła wotywnego w Wiedniu. Wystrój wnętrza i wyposażenie neogotyckie z XIX w. Piękne organy z 1881 r.

Lutheran Church of Our Saviour

The Lutheran Church of Our Saviour was constructed between 1782 and 1789. The church tower was added between 1849 and 1852. In 1881 the church was rebuilt in the neo-Gothic style to the design of Henryk von Ferstel, the architect of the Votive Church in Vienna. The Neo-gothic decoration and interior design was introduced in the 19th century, and a beautiful organ was installed in 1881.

5 Zamek książąt Sułkowskich i Muzeum Historyczne w Bielsku-Białej

Najstarsza i największa zabytkowa budowla na terenie miasta, siedziba Piastów Cieszyńskich i rodów szlacheckich (m.in. Sunneghów i Sułkowskich), od 1572 r. centrum administracyjno-gospodarcze tzw. państwa bielskiego. Najstarsze zachowane fragmenty zamku pochodzą z 2 poł. XIV w. W ciągu wieków był on wielokrotnie rozbudowywany, a obecny wygląd uzyskał na przełomie lat 50. i 60. XIX w.

The Sulkowski Duke’s Castle and Historical Museum in Bielsko-Biała
The Sulkowskii Duke’s Castle is the oldest and largest historical building in town. It was once a residence of the Cieszyn Piast dynasty and then nobility, which included the Sunnegh and Sułkowski families. After 1572 it became the administrative and economic centre of what was known as the State of Bielsko. The oldest preserved remains of the castle date back to the second half of the 14th century. The castle was repeatedly extended over the ages and its present appearance was fashioned in the late 1850s and early 1860s.

6 Kościół rzymskokatolicki p.w. Opatrzności Bożej

Barokowa budowla wzniesiona przez jezuitów w latach 1760–1769 na miejscu wcześniejszej kaplicy drewnianej z 1708 r. Jedna z najpiękniejszych świątyń Bielska-Białej. Wystrój wnętrza barokowo-rokokowy. Cennymi zabytkami są ambona i chrzcielnica.

Divine Providence Roman Catholic Church

The Roman Catholic Church of Divine Providence is a Baroque building constructed by the Jesuits between 1760 and 1769 to replace the former wooden chapel built in 1708. It is one of the most beautiful churches in Bielsko-Biała and its interior is Baroque-Rococo. The pulpit and baptismal font are two of its treasured artefacts.

7 Katedra rzymskokatolicka p.w. św. Mikołaja

Kościół parafialny Bielska, zbudowany w połowie XV w., wielokrotnie niszczoney przez pożary, rozbudowany do obecnej postaci w latach 1908–1910. Posiada wysoką na 61 m wieżę, okazały neoromański portal wejściowy, a w zachodniej części cztery secesyjne witraże. Wnętrze odnowione w 2002 r.

Roman Catholic Cathedral of St Nicolas

The Roman Catholic Cathedral of St Nicholas and Parish Church of Bielsko was built in the mid-15th century but suffered repeated fire damage. Between 1908 and 1910 it was extended to its present proportions. The tower is 61 m tall. The church has an impressive Neo-Romantic entrance portal and contains four Art Nouveau stained glass windows in the west aspect. The interior was renovated in 2002.

8 Kościół ewangelicko-augsburski Marcina Lutra

Klasycyistyczna budowla wzniesiona w latach 1792–1798 w miejscu starego cmentarza ewangelickiego, użytkowanego już w początku XVIII w. W 1832 r. drewniane chóry zastąpiono murywanymi i wykonano sklepienie kościoła. Niewielką pierwotną wieżę podwyższono w 2 połowie XIX w. Wewnątrz chrzcielnica z 1817 r., ołtarz i ambona z 1 połowy XIX w., organy z 1848 r.

Lutheran Church of Martin Luther

The Lutheran Church of Martin Luther is a building in the Classicist style constructed between 1792 and 1798 on the site of an old Lutheran graveyard in use since the early 18th century. In 1832 the wooden organ gallery was replaced by stonework and the church vaulting was added. An original small tower was extended in the second half of the 19th century. The church interior includes a baptismal font from 1817, an altar and pulpit from the first half of the 19th century and an organ installed in 1848.

9 Dom Tkacza

Wierna rekonstrukcja drewnianego budynku z połowy XVIII w., jakich wiele znajdowało się niegdyś na bielskich przedmieściach. W XVIII i XIX w. zamieszkiwany był przez rodziny tkaczy-sukienników. Od 1992 r. oddział Muzeum w Bielsku-Białej. Wewnątrz warsztat tkacki z oryginalnym drewnianym krosnem nicielnicowym z XVIII w., wnętrza mieszkalne, typowe dla rodzin rzemieślników bielskich z przełomu XIX i XX w.

The Weaver’s House

The Weaver’s House is a faithful reconstruction of a wooden building from the mid-18th century, once typical of Bielsko suburban buildings. It was occupied by weaver-clothier families during the 18th and 19th centuries. It has been a branch of the Museum in Bielsko-Biała since 1992. The interior houses an original hand loom from the 18th century and habitable rooms, typical of the accommodation for Bielsko artisan families at the turn of the 20th centurv.

10 Ratusz

Neorenesansowy gmach Komunalnej Kasy Oszczędności i Magistratu Białej, obecnie siedziba Urzędu Miejskiego w Bielsku-Białej. Zbudowany według planów białskiego architekta Emanuela Rosta juniora. Oddany do użytku w 1897 r. W 1997 r. obiekt został gruntownie odrestaurowany.

The Town Hall

The Neo-Renaissance style Town Hall was originally a Communal Savings Bank and the Town Hall of Biała. Today is the seat of the Municipal Council of Bielsko-Biała. Constructed to the design of Bielsko architect Emanuel Rost junior, it first opened for business in 1897. The building was comprehensively renovated in 1997.

11 Kamienica Pod Żabami

Wybudowana w 1903 r. secesyjna kamienica Rudolfa Nahowskiego, członka rady miejskiej i właściciela renomowanej winiarni. Nad portalem wejściowym od strony ulicy Targowej rzeźby uczujących żab. Ścianę zdobią pełzające chrząszcze.

Tenement house “Under the Frogs”

The “Frogs House”, an Art Nouveau town house, was built in 1903 for Rudolf Nahowski, a member of the municipal council and the owner of a well-known winery. Sculptures of partying frogs can be seen above the main entrance portal on Targowa Street. Crawling beetles also adorn the façade.

12 Stara Fabryka – Oddział Muzeum Historycznego w Bielsku-Białej

Muzeum znajduje się w budynkach dawnej fabryki sukna i towarów wełnianych, założonej przez bielskiego sukiennika Karola Büttnera. Dwupiętrowa hala z obszernym poddaszem od strony pl. Żwirki i Wigury, mieszcząca główną część ekspozycji Muzeum, powstała w 1868 r. Ekspozycja muzeum obejmuje unikatową kolekcję zabytkowych maszyn włókienniczych, a wystawa historyczna przypomina o bogatej industrialnej przeszłości Bielska-Białej.

Old Factory – branch of the Historical Museum in Bielsko-Biała

The Old Factory is an affiliate branch of the Historical Museum in Bielsko-Biała. The Old Factory is located inside the buildings of a former cloth and woollen goods mill founded by Karol Büttner, a clothier from Bielsko. The two-storey hall with spacious attic, containing the main part of the Museum exhibitions, was built on one side of Żwirki i Wigury Square in 1868. The museum houses a unique collection of old textile machinery, and the historical exhibition reminds us of Bielsko-Biała’s rich industrial past.

13 Teatr Lalek Baniałuka im. Jerzego Zitzmana

To jeden z najstarszych teatrów lalkowych w Polsce. Powstał w 1947 roku, założycielami byli dwaj artyści plastycy Jerzy Zitzman i Zenobiusz Zwolski. Teatr Lalek Baniałuka jest jednym z najbardziej znaczących teatrów lalek w Polsce, często zapraszany na najważniejsze festiwale i wyróżnianym licznymi nagrodami. W bogatym repertuarze teatru znajdują się spektakle zarówno dla dzieci, młodzieży jak i dorosłych, które charakteryzuje inscenizacyjny rozmach i zawsze istotny temat. Teatr jest twórcą organizowanego co dwa lata Międzynarodowego Festiwalu Sztuki Lalkarskiej.

The Jerzy Zitzman Baniałuka Puppet Theatre

The Jerzy Zitzman Baniałuka Puppet Theatre is one of the oldest puppet theatres in Poland. It was established in 1947 by two visual artists, Jerzy Zitzman and Zenobiusz Zwolski. The Baniałuka Puppet Theatre is one of the most important puppet theatres in Poland, and its players are invited to the most prestigious festivals and have been awarded numerous prizes. The theatre’s rich repertoire includes performances for youngsters, older children and adults, and is distinguished by spirited stage work and important themes at all times. The theatre is the founder of the Biennial International Festival of Puppetry Arts.

14 Studio Filmów Rysunkowych

Studio powstało w 1947 roku, od tego czasu zrealizowano w nim ponad 1000 filmów dla dzieci i dorosłych. To tutaj narodzili się najsłynniejsi bohaterowie polskiej animacji, m.in.: Bolek, Lolek i Tola, pies Reksio, kangurek Hip-Hop, łowca zwierząt Pampalini, kucharz Bartolini, Smok Wawelski i wielu, wielu innych... Studio można zwiedzać, by poznać etapy pracy nad filmem animowanym – zajęcia prowadzone są przez doświadczonych filmowców. W trakcie multimedialnej prezentacji uczestnicy zajęć obcując z oryginalnymi dekoracjami, rekwizytami, projektami postaci i rysunkami animacyjnymi, poznają kolejne etapy produkcji filmowej, od scenariusza do gotowego filmu.

The Animated Film Studio

The Animated Film Studio was established in 1947 and has since produced over 1,000 films for children and adults. This is where the most celebrated heroes of Polish animation were born, which include Bolek, Lolek and Tola, Reksio the dog, Hip-Hop the kangaroo, Pampalini the animal hunter, Bartolini the cook, Wawel Dragon and many, many others ... The studio is open to visitors to learn about the various stages involved in an animated film. The classes are conducted by experienced filmmakers. During the multimedia presentation, participants working with actual decorations, props, character designs and animation drawings will learn about the successive stages of film production, from the script to the completed film.

15 16 17 18 19 Szlak „Bajkowe Bielsko-Biała”

Powstał w centrum miasta i przedstawia bohaterów bajek ze Studia Filmów Rysunkowych w postaci rzeźb.

Na Szlaku spotykamy:

Bolka i Lolka, rysunkowych idoli kreskówek znanych na całym świecie. Przygody dwóch sympatycznych braci przedstawiono w ponad 180 krótkich filmach oraz dwóch filmach pełnometrażowych. Przygody chłopców obejrzało ponad miliard widzów. Rzeźbę Bolka i Lolka można spotkać przy ulicy Mostowej, między budynkami galerii Sfera.

Reksia, bohatera szlagierowej serii bielskiej wytwórni. Ten uroczy piesek do dziś podbija serca widzów. Przez 23 lata powstało 65 odcinków przygód z udziałem Reksia. Jego rzeźba znajduje się na placu przy fontannie, pomiędzy ulicą 11 Listopada a ulicą Stojałowskiego.

Pampalinię łowcę zwierząt wraz z hipopotamem – przemiłego, ale niezdarnego myśliwego uwieczniono rzeźbą, którą odsłonięto w 2019 r. nad rzeką Białą, w rejonie tzw. Krzywego mostku, nieopodal bielskiego Ratusza.

Smoka Wawelskiego, Bartłomieja Bartoliniego Herbu Zielona Pietruszka – postacie z popularnego serialu Porwanie Baltazara Gąbki oraz samochód, którym podróżowali, można obejrzeć przy ul. 11 Listopada na

wysokości placu Wojska Polskiego. Tuż obok stanęła rzeźba Szpiega z Krainy Deszczowców – Don Pedra de Pommidore, który w filmowym wcieleniu prześladował Baltazara Gąbkę i jego przyjaciół. Obok Szpiega stanął Myping, stworzenie, które w bajce nawiedzało księstwo Kraka.

‘Bielsko-Biała Storytime’

A ‘Bielsko-Biała Storytime’ trail has been created in the city centre. Itresents us in sculpture form with the heroes of bedtime tales created by the Animated Film Studio.

On the trail we meet Bolek and Lolek, cartoon idols known all over the world. The adventures of these two delightful brothers were shown in over 180 short films and two feature films. The boys’ adventures have been watched by over a billion viewers. The sculpture of Bolek and Lolek is on Mostowa Street, between the two main sections of Sfera shopping centre.

Reksio was another hit series hero created by the Bielsko studios. This cute little dog still wins the hearts of his viewers. Sixty-five episodes of Reksio’s adventures were created over a twenty-three year period. His sculpture is sited on the square by the fountain between 11 Listopada Street and Stojałowskiego Street.

Pampalini the animal hunter, accompanied by a hippo, was a kind but bungling tracker and has been immortalised by a sculpture that was unveiled in 2019 on the banks of the Biała River by what is known as the ‘Crooked Bridge’, close to Bielsko-Biała Town Hall.

The Wawel Dragon and Bartłomiej Bartolini of the House of Green Parsley, characters from the popular series The Abduction of Baltazar Gąbka, along with the car in which they travelled, can be seen on 11 Listopada Street at the top end of Wojska Polskiego Square. Next to them is a sculpture of Don Pedro de Pommidore the Spy from the Land of Rain People, whose function in the film was to torment Baltazar Gąbka and his friends. Next to the Spy stands Myping, a creature that haunted the Principality of Krak in the tales.

Bielsko-Biała